

Підготовка майстра виробничого навчання до уроку

Мета професійного навчання

— створення умов для набуття професії учнями, задоволення потреб народного господарства у конкурентноздатних працівниках.

- Знання, уміння і навички визначеного рівня кваліфікації;
- Професійна компетентність;
- Конкурентна спроможність.

Знання

- **Система понять, засвоєних учнем.**
- Загальний обсяг і якість знань, які мають бути засвоєні в процесі навчання, визначаються навчальними програмами теоретичних дисциплін, а обсяг знань з професії – кваліфікаційними характеристиками.

Уміння

- **Здатність людини продуктивно, з належною якістю у визначений нормою час виконувати професійну роботу.**
- Будь – яке уміння включає в себе уявлення, поняття, знання та навички, розподіл та переключення уваги, сприймання, мислення, самоконтролю і регулювання процесу діяльності.

Навички

- **Здатність людини в процесі цілеспрямованої діяльності виконувати її складові окремі дії автоматично, без спеціально спрямованої на них уваги.**

Принципи виробничого навчання

- Системність і послідовність навчання;
- Усвідомлене та активне застосування З,У,Н у продуктивній виробничій діяльності;
- Принцип випереджаючого навчання;
- Доступність та посиленість навчання;
- Пізнавально-творчий, розвиваючий характер навчання;
- Індивідуальний та диференційний підхід у навчанні професії;
- Поєднання наочності з розвитком абстрактного мислення.

Цілі виробничого навчання

■ Навчальна мета передбачає:

- Засвоєння та усвідомлення З,У,Н за обраним фахом;
- Формування, закріплення і розвиток умінь та навичок планування і здійснення виробничого процесу;
- Формування і розвиток умінь і навичок для розв'язання навчально-виробничих завдань;
- Формування готовності до оволодіння сучасними технологіями виробництва.

Навчальна мета уроку.

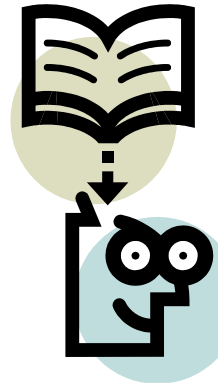
- Сформувати знання в учнів...
- Вивчити...
- Поглибити знання учнів про ...
- Сформувати у учнів уміння ...
- Сформувати активну позицію учнів щодо ...
- Навчити застосовувати ... при вирішенні ...
- Сформувати в учнів уявлення про ...
- Удосконалювати вміння ...
- Узагальнити, систематизувати і закріпити знання з ...
- Закріпити отримані знання з теми ...
- Активізувати розумову діяльність учнів
- Перевірити знання учнів з теми ...
- Підвищити рівень інформованості про ...
- Формування навичок дослідницької роботи
- Підвищувати якість знань з теми ...
- Формувати навички пошуку, аналізу і систематизації інформації;
- Підготувати учнів до сприйняття навчального матеріалу, використовуючи їхній життєвий досвід і набуття знання;
- Закріпити й поглибити знання про ...
- Закріпити знання учнів з ...
- Закріпити і удосконалити знання учнів з теми ...
- Удосконалювати професійні знання, уміння та навички;
- Узагальнити і систематизувати знання про ...
- Закріпити знання за темою ...
- Удосконалювати професійні знання, уміння та навички;
- Узагальнити і оцінити знання учнів за темою ...
- Використати навчальні знання, уміння і навички.

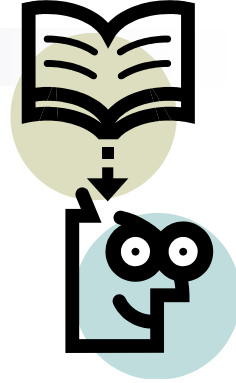

Цілі виробничого навчання

■ Розвиваюча мета передбачає формування:

- Раціональне мислення та творчість;
- Пізнавальну активність та самостійність;
- Уваги, спостережливості;
- Критичного, аналітичного та логічного мислення;
- Вміння та навички самовдосконалення в обраній професії;
- Звички планувати та контролювати свою працю.

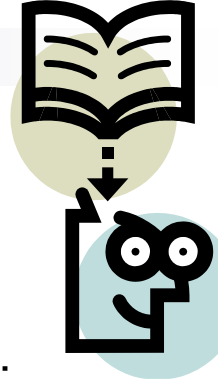

Розвиваюча мета

- Розвивати вміння та навички самостійного пошуку інформації та роботи з додатковими джерелами інформації, систематизувати та аналізувати навчальний матеріал;
- Розвивати вміння учнів спілкуватися та працювати в команді;
- Активізувати розумову діяльність учнів: сформулювати вміння учнів генерувати ініціативність, комунікативні якості;
- Розвивати творче мислення й вміння аргументувати свою точку зору;
- Удосконалювати навички ...
- Розвивати пізнавальний інтерес, навички роботи в групі;
- Розвивати навички самооцінювання;
- Розвивати вміння працювати в групі, підпорядковувати власні інтереси досягненню загальної мети;
- Розвивати здібності самостійного і колективного аналізу інформації; розвивати комунікативні якості, творчу уяву, вміння захищати власну ідею;
- Розвивати: логічне і системне мислення, комунікабельність, відповідальність за роботу в команді;
- Уміння самостійної роботи з навчальним матеріалом;
- Навички продуктивного співробітництва;
- Розвивати просторову уяву і логічне мислення при вирішенні практичних задач;

Розвиваюча мета

- Розвивати логічне мислення;
- Залучити учнів до поглибленого осмислення поставлених завдань;
- Розвивати вміння аналізувати інформацію;
- Сприяти розвитку мовлення, пам'яті;
- Розвивати творчість, ініціативу, вміння прийняти рішення;
- Формувати творче мислення;
- Розвивати навички конструктивної взаємодії в команді;
- Розвивати логічне і технічне мислення;
- Розвивати ініціативу, творчість, вміння вирішувати проблеми;
- Розвинути у учнів творчу активність;
- Розвивати вміння вирішувати проблеми;
- Розвивати морально – етичні якості;
- Розвивати кмітливість і пам'ять;
- Розвивати творче мислення, комунікабельність; розвивати якості критичної оцінки; розвивати в учнів самостійність і почуття відповідальності за виконання прийнятих рішень;
- Розвивати в учнів впевненість, ініціативність.

Цілі виробничого навчання

■ Виховна мета спрямована на виховання:

- Культури навчального процесу;
- Повага до праці, обраної професії;
- Моральних якостей учнів як особистостей;
- Дисципліни, сумлінності, відповідальності, ініціативи.

Виховна мета уроку.

- Виховувати відповідальність за результати своєї роботи в групі;
- Виховувати естетичне сприйняття;
- Виховувати інтерес до...
- Виховувати прагнення до поглиблення та вдосконалення знань;
- Виховувати почуття взаємо відповідальності;
- Виховувати почуття відповідальності за результати спільної роботи, уміння працювати в групі;
- Виховувати самостійність, ініціативу, уміння відстоювати свою думку;
- Виховувати повагу до своєї професії;
- Виховувати любов до майбутньої професії;
- Виховувати культуру спілкування;
- Формувати культуру полеміки, толерантності, навички групової роботи;
- Виховувати прагнення до успіху;
- Виховувати впевненість у собі, почуття взаємодопомоги;
- Виховувати ініціативність, підприємливість, активну життєву позицію;
- Виховувати потребу у творчості, удосконаленні естетичного смаку;
- Виховувати почуття відповідальності.

Позитивні якості особистості

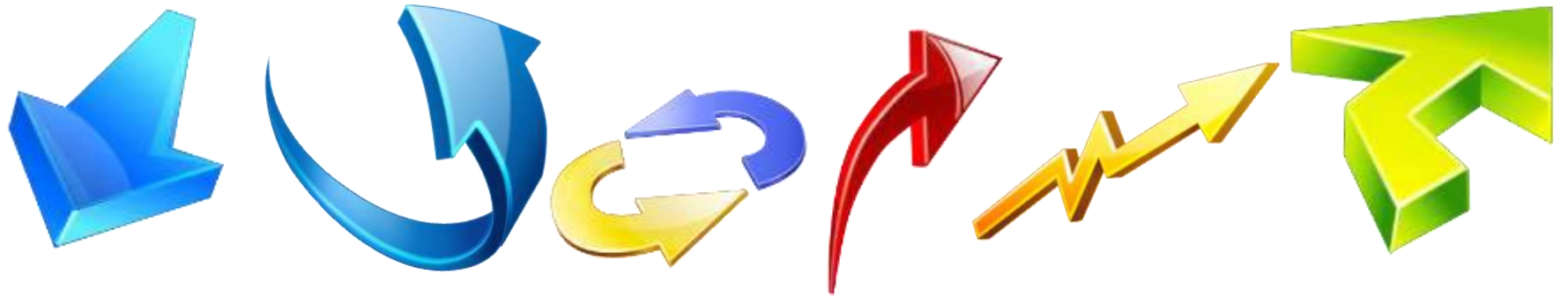
- Відповідальність;
- Готовність допомогти;
- Наполегливість;
- Лідерство;
- Незалежність;
- Обачність;
- Старанність;
- Зацікавленість;
- Підприємливість;
- Динамічність;

- Ініціативність;
- Ентузіазм;
- Адаптованість;
- Надійність;
- Рішучість;
- Вдумливість;
- Бадьорість;
- Турбота;
- Пунктуальність;
- Ретельність.

Методи виробничого навчання

- **це основні способи діяльності майстра та учнів ПТНЗ, завдяки яким учні оволодівають знаннями, уміннями і навичками, професійною майстерністю, розвивають творчі здібності, розумові і фізичні сили.**

Методи виробничого навчання

■ За джерелом інформації

- словесні;
- наочні;
- практичні;
- вправи.

■ за характером пізнавальної діяльності:

- репродуктивні
(пояснювально-ілюстративний, репродуктивний)
- продуктивні
(частково-пошуковий, дослідницький)

Урок виробничого навчання

Урок – основна форма виробничого навчання

- **Урок – динамічна форма організації навчального процесу** певного складу учнів під керівництвом майстра виробничого навчання, яка включає зміст, форми, методи і засоби навчання для вирішення завдань освіти, виховання і розвитку учнів в процесі навчання. Це педагогічний витвір, який відрізняється цілісністю, внутрішнім взаємозв'язком всіх структурних елементів, єдиною логікою діяльності майстра виробничого навчання і учнів.

Сучасний урок виробничого навчання

- Сучасний урок відрізняється від традиційного цілями, змістом, методами та засобами реалізації, рівнем активізації діяльності учнів, структурою, темпами, насиченістю ТЗН.
- Важливим показником сучасного уроку є самотійність і активність учнів.

Типи і види уроків виробничого навчання

- **Тип уроку** виробничого навчання визначається основною дидактичною метою.
- **Вид уроку** виробничого навчання – це засіб його реалізації.

Урок формування первинних умінь

■ Основна дидактична мета:

- сприйняття і первинне усвідомлення нової навчальної інформації, показ нових трудових прийомів і операцій, формування первинних умінь.

■ Вид уроку:

- інструктаж;
- екскурсія;
- кіно;
- вправа;
- тренаж.

Урок формування складних умінь

■ Основна дидактична мета:

- Закріплення і розвинення умінь виконання окремих прийомів і операцій, формування умінь і навичок по об'єднанню декілька простих операцій в одну складну.

■ Вид уроку:

- лабораторно-практичні заняття;
- вправи;
- імітаційний тренаж;
- самостійна робота.

Урок вдосконалення вмінь та формування навичок

■ Основна дидактична мета:

- розвинення критичності, аналітичності, логічного мислення, самостійності та творчості учнів при виконанні навчально-виробничих робіт.

■ Вид уроку:

- аналіз конкретних ситуацій;
- конкурс;
- виконання індивідуальних робіт;
- ігрове проектування

Контрольно-перевірочний урок

- **Основна дидактична мета:**
- **виявлення глибини знань, перевірка і оцінка умінь і навичок виконання окремих операцій та складних комплексних робіт. Атестація учнів.**

- **Вид уроку:**
 - залік;
 - тестування;
 - контрольно-перевірочна робота;
 - імітаційні вправи;
 - конкурс;
 - гра.

Дидактичні вимоги до уроку виробничого навчання.

- Забезпечення єдності теорії і практики;
- Чітка постановка дидактичної мети і задач уроку та їх ефективна реалізація;
- Науковість викладання;
- Застосування найбільш ефективних форм, методів і засобів навчання;
- Ефективне використання дидактичного і матеріально-технічного забезпечення;
- Формування в учнів професійних знань, умінь і навичок на основі самостійності і активності;
- Ефективна реалізація міжпредметних зв'язків;
- Індивідуальний підхід до особливостей учнів у процесі навчання;
- Логічність, доступність і посиленість викладання навчальної інформації;
- Забезпечення оптимальної кількості структурних елементів уроку в залежності від їх змісту і ролі у досягненні основної дидактичної мети.

Практичні рекомендації щодо організації і проведення уроку виробничого навчання

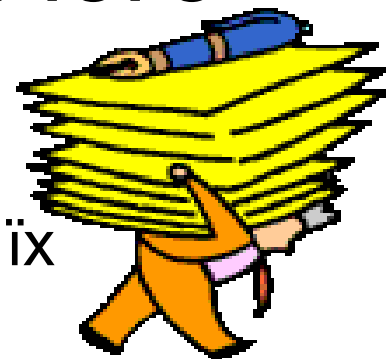

Підготовка майстра виробничого навчання до занять

- **Готуючись до уроку, майстер в\н повинен:**
- 1. Проаналізувати підсумки попередніх занять з метою виявлення причин недоліків та внесення змін і доповнень у наступний урок;
- 2. Визначити основну дидактичну мету уроку;
- 3. Визначити тип, вид, структуру уроку та час, відведений для проведення кожного його елементу;
- 4. Скласти план уроку;
- 5. Підготувати науково-технічну та методичну літературу, а також матеріали з передового досвіду за темою уроку;
- 6. Підготувати дидактичне і матеріально-технічне забезпечення уроку;

Підготовка майстра виробничого навчання до занять

7. Визначити міжпредметні зв'язки та прийоми їх реалізації на уроці;
8. Визначити типові помилки, яких допускаються учні під час вправ, намітити засоби їх попередження або виправлення;
9. Приготуватися до показу на уроці наочних засобів, експериментів, нових операцій і прийомів трудової діяльності;
10. Визначити зміст і обсяг домашнього завдання учнів;
11. Спланувати методику та форму контролю якості З,У,Н учнів на уроці.

Структурні елементи уроку виробничого навчання

- Вступний інструктаж;
- Поточний інструктаж;
- Заключний інструктаж.

Вступний інструктаж

це сукупність методів і прийомів виробничого навчання, які використовуються на початку занять з метою підготовки учнів до активного, безпомилкового і свідомого виконання практичних завдань.

В процесі вступного інструктажу майстер конкретизує і поглиблює теоретичні знання, набуті учнями на уроках спецтехнології, демонструє нові операції і прийоми трудової діяльності, організовує тренувальні вправи для перевірки доступності і посиленості нової навчальної інформації.

Алгоритм проведення вступного інструктажу

Повідомлення теми і мети уроку;

Цільова установка учнів;

Перевірка З,У,Н за матеріалами уроків, взаємопов'язаних з метою уроку і необхідних для його проведення;

Пояснення характеру і призначення запланованої на уроці роботи;

Пояснення нової теоретичної навчальної інформації;

Демонстрація нових операцій і прийомів трудової діяльності;

Алгоритм проведення вступного інструктажу

- Ознайомлення учнів з матеріалами, інструментами і приладами, які вперше будуть застосовуватися на уроці, та з правилами безпеки праці при роботі з ними;
- Вивчення інструкційної та інструкційно-технологічної документації;
- Пояснення та показ способів раціональної організації робочих місць учнів при виконанні завдань;
- Інформація про типові помилки та способи їх попередження;
- Опитування учнів та пробне виконання ними нових прийомів роботи з метою перевірки засвоєння матеріалу;
- Відповіді на запитання учнів.

Типові недоліки проведення вступного інструктажу:

Неправильно визначена структура інструктажу;

Матеріал інструктажу не ув'язаний з матеріалом спецдисциплін та попередніх уроків;

Дублювання навчального матеріалу;

Не проводиться або проводиться технічно та методично неправильно показ трудових прийомів;

Не використовується навчально-інструкційна та технологічна документація;

Не використовуються наочні прилади, технічні засоби навчання;

Не використовуються новинки техніки, технології, передового досвіду;

Не проводиться перевірка доступності і посильності нового навчального матеріалу;

Не демонструється раціональна організація робочих місць;

Не проводиться відповідь на запитання учнів.

Поточний інструктаж

- це сукупність методів виробничого навчання, при використанні яких інструктивна діяльність майстра орієнтована на диференційний та індивідуальний підхід до учнів під час закріплення ними нової навчальної інформації шляхом її застосування у самотійній практичній діяльності.

Основна мета цього структурного елементу уроку виробничого навчання – формування, закріплення та удосконалення умінь і навичок трудової діяльності.

Реалізація поточного інструктажу передбачає:

Видача завдань для самостійної роботи учнів;

Пояснення послідовності виконання завдань;

Розподіл учнів по робочим місцям;

Повідомлення про критерії оцінювання практичної діяльності учнів;

Індивідуальний поточний інструктаж шляхом проведення цільових обходів робочих місць учнів.

Приблизні цілі обходів робочих місць:

- Перевірка правильності організації робочих місць учнів та додержання ними правил безпеки праці;
- Перевірка правильності виконання учнями нових прийомів та технологічного процесу виконання робіт;
- Перевірка умінь користування кресленнями, інструкційними та технологічними картками;
- Надання допомоги учням;
- Перевірка ходу виконання робіт;
- Перевірка якості роботи учнів та виконання ними норм часу;
- Приймання та оцінка робіт.

Рекомендації майстру при проведенні поточного інструктажу:

Вникати в роботу кожного учня, не випускаючи з поля зору роботи всієї групи;

Розвивати в учнів здібності аналізувати свою роботу;

Заохочувати учнів до самостійності та свідомої активності;

Спостерігати за раціональним використанням учнями робочого часу;

Заохочувати учнів до самоконтролю, формувати вміння знаходити причини помилок та засоби їх усунення;

Виховувати в учнів звичку правильної організації робочого місця та забезпечення безпечних умов праці.

Типові недоліки проведення поточного інструктажу:

Немає чіткої системи практичної діяльності учнів;

Немає чіткої системи в організації поточного інструктування учнів;

Не застосовуються методичні засоби розвитку в учнів самостійності та технічного мислення;

Не враховується відсутність умінь і навичок учнів у користуванні навчально-інструктивною і технологічною документацією;

Не береться майстром до уваги порушення учнями правил організації робочих місць та безпеки праці;

Формально проводяться цільові обходи;

Не робиться міжопераційний контроль якості виконуваних робіт;

Не оголошуються критерії оцінювання виконаних робіт.

Заключний інструктаж

- підведення підсумків виконання учнями трудових завдань з використанням сукупності методів виробничого навчання, які застосовувались на уроці; об'єктивне оцінювання підсумків їх практичної діяльності.

Основна мета цього інструктажу – на основі фіксації досягнень і недоліків показати учням, чому вони навчилися на уроці, оцінити рівень їх досягнень і творчої активності.

Проведення заключного інструктажу передбачає:

Аналіз уміння учнів застосовувати нову навчальну інформацію, що вивчалась на уроці;

Аналіз причин помилок учнів та застосування засобів їх усунення;

Повідомлення та обґрунтування оцінок, отриманих учнями на уроці;

Аналіз додержання правил безпеки праці, організації робочих місць учнів;

Розглядання випадків нераціонального використання урочного часу;

Видача домашнього завдання з інструкцією про способи його виконання.

Мета домашнього завдання:

Закріплення, удосконалення і систематизація набутих на уроці знань, умінь;

Осмислення та узагальнення виробничого досвіду;

Підготовка до наступного заняття;

Знайомство з варіативними джерелами знань для отримання додаткової інформації за темою наступного уроку.

Вимоги до змісту домашнього завдання

Практична спрямованість;

Реальний та творчий характер змісту;

Зв'язок змісту практичних завдань з теоретичними знаннями та раніше надбаним досвідом;

Постійне підвищення складності;

Диференціація за складністю залежно від інтелекту учнів та рівня їх підготовленості.

Рекомендації щодо підвищення ефективності заключного інструктажу:

Головне - підведення підсумків виконання навчальних завдань на підставі аналізу успіхів та недоліків діяльності учнів;

Не акцентувати увагу на помилках учнів, якщо їх причиною є недосвідченість;

Починати аналіз діяльності учнів на прикладі їх досягнень;

Всебічно залучати учнів до активного обговорення підсумків уроку;

Аналіз підсумків проводити об'єктивно та аргументовано;

Додержуватись педагогічного такту;

Практикувати порівняння робіт, виконаних учнями, із зразками;

Практикувати проведення аналізу підсумків діяльності учнів відмінникам;

Практикувати виставлення комплексних оцінок

Типові недоліки проведення заключного інструктажу:

Підведення підсумків не проводиться або проводиться формально;

Аналіз підсумків уроку починається з помилок, яких допускалися учні під час уроку;

Не видається домашнє завдання або не пояснюються способи його виконання;

Не обґрунтовується оцінка учнів на уроці;

Аналіз підсумків уроку не орієнтований на усунення причин недоліків в діяльності учнів;

Зауваження майстра під час аналізу не носять педагогічного та виховного характеру.

Схема плану уроку виробничого навчання

Тема програми

Тема уроку

Мета уроку (навчальна, розвивальна, виховна).....

Тип уроку

Вид уроку

Дидактичне забезпечення

Матеріально – технічне забезпечення

Міжпредметні зв'язки

Перелік практичних завдань

Список основної та додаткової літератури

Схема плану уроку виробничого навчання

Хід уроку

- I. Організаційна частина (5 хвилин)
- II. Вступний інструктаж: (35-40 хвилин)
 1. Актуалізація знань
 2. Викладання нового матеріалу.
- III. Поточний інструктаж (270 хвилин).
- IV. Заключний інструктаж (30 хвилин)